

Maahanmuutto- direktiivien implementointi ja sosiaaliturva

Työpaja 17.8.2017
Marja-Terttu Mäkiranta

Yleistä

- Maahanmuuttodirektiiveissä kyse kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä
- Maahantulo tapahtuu EU:n ulkopuolelta suoraan unionin alueelle
- Direktiivit vaikuttavat myös maahan tulevien asemaan ja oikeuksiin
- Työhön tuleville taataan yhdenvertainen kohtelu jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa muun muassa sosiaaliturvan aloilla

Sosiaaliturva

- Sosiaaliturvalla tarkoitetaan niitä sosiaaliturvan aloja, joita EU:ssa koordinoidaan asetuksen 883/2004 mukaisesti
- Suomessa
 - sairausvakuutus, ml. äitiys-, isyys- ja vanhempainraha
 - julkinen terveydenhuolto
 - Kelan kuntoutus ja kuntoutusrahaetuudet
 - vammaisetuudet
 - työeläkkeet
 - kansaneläke ja takuueläke
 - tapaturma- ja ammattitautivakuutus
 - työttömyysturva
 - eläkkeensaajan asumistuki
 - lapsilisä
 - lasten kotihoidon tuki

Yhdenvertainen kohtelu

- Unionin oikeudessa yhdenvertainen kohtelu: ei kansalaisuuteen perustuvaa suoraa syrjintää eikä välillistä syrjintää ts. ei ehtoja, jotka toisen jäsenmaan kansalaisen tosiasiallisesti on vaikeampi täyttää kuin oman maan kansalaisen
- Maahanmuuttodirektiivien säännöksillä yhdenvertaisen kohtelun vaatimus on ulotettu kolmansien maiden kansalaisten kohteluun

Sektorikohtaiset direktiivit

- erityisosaajadirektiivi (Sininen kortti)>tulossa uusi erityisasiantuntijadirektiivi
- opiskelijadirektiivi
- tutkijadirektiivi
- kausityödirektiivi
- yrityksen sisäisen siirron saaneita koskeva direktiivi
- tutkimusta, opiskelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä koskeva direktiivi

- Puitedirektiivinä yhdistelmä lupadirektiivi

EU:n yhteinen turvapaikkajärjestelmä

- EU:n yhteiseen turvapaikkapolitiikkaan liittyvät säädökset, esim. vastaanottodirektiivi, määritelmäasetus
- Esim. vastaanottodirektiivissä yhdenvertainen kohtelu sosiaaliturvan alalla kv. suojelua hakeville, jotka ovat ansiotyössä

Direktiivit ja niiden täytäntöönpano

- Suomessa asumisperusteisen sosiaaliturvan osalta yhdenvertainen kohtelu on toteutettu 4 kuukauden säännön mukaisesti
- Työskentelyyn perustuvan sosiaaliturvan (työeläkkeet, tapaturmavakuutus) osalta ei lainmuutoksia
- Direktiivien perustella jäsenmaa voi rajoittaa yhdenvertaista kohtelua
 - ei oikeutta perhe-etuuksiin
 - ei oikeutta työttömyysetuuksiin

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön

- lainsäädäntö monimutkaistuu
- asumisperusteinen sosiaaliturva kolmansien maiden kansalaisille, vaikka asuinmaa kolmannessa maassa >säännös kansalliseen lakiin
- direktiivin sallimat rajaukset etuuslakeihin
- miten käy perustuslain edellyttämän yhdenvertaisuuden? Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella (PL 6 §)
- perustuslaki saattaa antaa perusoikeuksille pidemmälle menevää suojaa kuin esim. EU:n perusoikeuskirja > arvioitava EU-lainsäädäntöä perustuslain kannalta

Kiitos!

stm.fi @STM_Uutiset